

Nye Veier AS
Att.Olav Rønningen
Tangen 76
4608 KRISTIANSAND S

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ole Martin Aanonsen, 37 01 78 51

Oversendelse av vedtak om tillatelse etter forurensningsloven - Nye Veier AS, E 39 Mandal - Blørstad, midlertidig anleggsvirksomhet

---

Statsforvalteren i Agder gir Nye Veier AS tillatelse til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet i forbindelse med opparbeidelse av delstrek av E 39 mellom Mandal og Blørstad. Tillatelsen er gitt på visse vilkår med hjemmel i forurensningsloven § 11.

Vi fatter samtidig vedtak om saksbehandlingsgebyr på kr 112 300.

Vedtakene kan påklages innen tre uker.

Vi viser til søknad om tillatelse til utslipp fra midlertidig anleggsarbeid på delstrekningen av ny E 39 mellom Mandal og Lyngdal, første delstrekning mellom Mandal og Blørstad, datert 5. mai 2023, med tilhørende vedlegg.

1 Vedtak

1.1 Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir tillatelse til Nye Veier AS til utslipp i forbindelse med midlertidig anleggsvirksomhet. Tillatelsen med krav og vilkår ligger vedlagt.

Tillatelsen gjelder fra dags dato.

Tillatelsen er gitt etter forurensningsloven § 11, jf. § 16.

1.2 Vedtak om saksbehandlingsgebyr

Nye Veier AS skal betale et gebyr for Statsforvalterens saksbehandling, jf. varsel om gebyr i brev av 6. juli 2023. Gebyret fastsettes til kr 112 300,-. Vedtaket om valg av gebyrsats er gjort etter

forurensningsforskriften § 39-4. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

1.3 Frister

Nye Veier AS skal

Dokumentasjon/utredning	Frist	Henvisning til pkt. i tillatelsen
Oversende revidert overvåkingsprogram	Tre uker før anleggsstart	10.2
Legge data inn i vann-miljø	To ganger årlig	10.2
Utarbeide årsrapport	31. mars hvert år	10.3
Utarbeide sluttrapport	Åtte måneder etter at anleggsfasen er ferdig	10.3
Søke om driftstillatelse for anleggsfase	Seks måneder før anleggsperioden er ferdig	11

2 Kort om bakgrunnen for saken

Nye Veier AS har søkt om tillatelse til utslipp fra midlertidig anleggsvirksomhet i forbindelse med bygging av 9 km ny firefelts motorvei i dagsone, 3,5 km tilførselsvei og 930 meter tunnel. Delprosjektet omfatter også et kryssområde, tre broer, nødvendige anleggsveier og permanente masselagre. Prosjektet har en planlagt oppstart av anleggsarbeider i andre halvår av 2024 og vil pågå i omtrent tre år.

Utbyggingen vil via flere mindre vassdrag ha avrenning mot de tre hovedresipientene Mandalselva, Ommundsvann/Sjøllingstadbekken og Audna. Nye Veier AS søker om grenseverdier for suspendert stoff, pH og olje. Nye Veier Legger opp til at andre parametere som er relevante for anleggsvirksomhet vil overvåkes underveis i prosjektet i henhold til fastsatt miljøovervåkingsprogram.

Nye Veier AS er byggherre, og utbyggingen vil gjennomføres som en totalentreprise.

2.1 Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltakene sammenholdt med fordeler og ulemper tiltakene for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad de omsøkte tiltakene er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var-

tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

Nasjonalt prioriterte stoffer

Forurensningsmyndighetene har et mål om å kontinuerlig redusere utslipp av nasjonalt prioriterte stoffer (se vedlegg 1 i tillatelsen) med mål om at utslipp av slike stoffer blir stanset.

2.2 FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

3 Statsforvalterens vurdering

Utbyggingen av delstrekningen av E 39 mellom Mandal og Blørstad har vært gjennom en utredning i forbindelse med reguleringsplanarbeidet, hvor offentlige faginstanser har gitt innspill på forutsetninger for utredninger og føringer for løsninger. Planvedtaket, som ble truffet av Lindesnes kommune den 16.6.2022, legger føringer for framtidig arealbruk og hvilke naturtyper som blir berørt.

I Statsforvalterens saksbehandling av søknaden om tillatelse til utslipp fra midlertidig anleggsarbeid skal vi sammenholde miljøkonsekvensene av midlertidige utslipp fra byggefasen med andre samfunnsforhold. Nye Veier AS vil bli pålagt å utarbeide en egen søknad for driftsfasen av veien.

3.1 Begrunnelse for vedtaket

Anleggsarbeider i forbindelse med bygging av større samferdselsprosjekter medfører generelt bearbeiding av store volumer masse, herunder fjerning av jorddekke, oppgraving av myr og sprengning av berg. I det vesentligste vil forurensning fra midlertidig anleggsvirksomhet være knyttet til avrenning fra bearbejdede løsmasser til vannforekomster, og dette er derfor det primære fokuset i utslippstillatelsen.

Bygging av veianlegg i dagsonen og tunneldriving medfører avrenning av partikler av organisk og mineralsk opphav til resipientene. Utvasking av sprengstoffrester fra masser anbragt i veglinjen og i fyllinger medfører økt tilførsel av ulike nitrogenforbindelser til resipientene, og avrenning fra utgravde myrmasser vil kunne medføre økt tilførsel av organisk stoff og redusert pH.

Anleggsarbeidene vil også medføre støyulempere i nærområdene til veganlegget. Vann fra tunneldriving har ofte høyt innhold av finpartikler og har samtidig høy pH, og dette vil kunne bidra til skade på naturmiljøet i resipienten.

I henhold til forurensningsloven § 8, første ledd nummer 3 er forurensning fra midlertidig anleggsvirksomhet tillatt uten særskilt tillatelse. Statsforvalteren i Agder har på bakgrunn av anleggsarbeidenes omfang, varighet og potensialet for skade på naturmiljøet likevel valgt å kreve søknad om utslippstillatelse for anleggsfasen. På den måten fastsetter vi føringer for å begrense forurensningsbidraget fra anleggsvirksomheten så langt vi finner det hensiktsmessig. Tiltakshaver har samtidig en selvstendig plikt til å ytterligere begrense sitt forurensende bidrag, jmfør forurensningsloven § 7 og forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5.

Vi viser til søknadens kapittel 5 for beskrivelser av mulige miljøpåvirkninger fra ulike forurensningskomponenter knyttet til anleggsvirksomheten.

I henhold til naturmangfoldloven (NML) § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet, og vurderingen av prinsippene skal fremgå av beslutningen.

For å styrke kunnskapsgrunnlaget i forbindelse med utslippssøknaden gjennomførte Sweco Norge AS forundersøkelser på vegne av Nye Veier AS. Resipientene som blir berørt av anleggsarbeidene er vurdert i henhold til «Veileder 02:2018. Klassifisering av miljøtilstand i vann», og det er dermed god kunnskap om sårbare vannforekomster og naturtyper i området, herunder anadrome strekninger langs anleggslinjen, jmfør søknadens vedlegg «Forundersøkelser vannmiljø E39 Mandal-Lyngdal Øst».

Rapporten gir et tilstrekkelig grunnlag for å kunne si noe om omfanget av mulig negativ påvirkning anleggsarbeidene kan medføre i resipientene og omgivelsene for øvrig. Statsforvalteren ser ikke at eventuell supplerende kunnskap om forekomst av enkeltarter i anleggsområdet resipientene vil gi grunnlag for å sette andre grenseverdier enn hva som er gitt i denne tillatelsen.

Det er ikke ventet at anleggsarbeidene vil ha vesentlig negative konsekvenser for fugl og/eller pattedyr knyttet til vannforekomstene av et slikt omfang at tillatelse ikke bør gis. Etter vår vurdering vil dette gjelde på både lang og kort sikt. Forventningen begrunnes med at næringstilgangen for fuglene ikke forventes å bli vesentlig endret, og at fugler og pattedyr vil kunne trekke unna anleggsområdene dersom omfanget av forstyrrelser blir stort.

Statsforvalteren mener den største risikoen forbundet med anleggsarbeidene er knyttet opp mot sedimentering av løsmasser i elveområder hvor det er gyting av anadrom fisk eller lokale innlandsbestander av fisk, samt endringer i pH som følge av utslipp av tunnelvann med for høy pH. Vann med høy turbiditet som følge av anleggsvirksomhet vil komme i tillegg til naturlig bidrag i forbindelse med nedbørsperioder. I hovedsak vil utfordringer knyttet til økt turbiditet være av ren

visuell karakter. Vannet farges brunlig av avrenning fra jorddekke og myrer og grålig av mineralske partikler. Synligheten av påvirkningen avhenger av strømforhold og dybde i resipienten. Det er ikke ventet at de forventede turbiditetsverdiene som stammer fra anleggsarbeidene vil påvirke resipientene negativt over tid.

Vi vil forvente at det vil kunne være redusert gyting i små bekkesystemer i de sesongene hvor det pågår anleggsarbeid i eller nær bekkene, men ved å tilpasse arbeidsmetodene underveis, vil enkelte bekker kunne åpnes opp i perioder med lite anleggsarbeid og negativ påvirkning i bekkene. Ved store fysiske endringer i bekkene vil vi vurdere å stille krav om gjenopprettende tiltak for å restaurere bekkene slik at de får en økologisk funksjon som ved før anleggsstart eller bedre.

Etter endt anleggsperiode skal påvirkede vannforekomster tilbakeføres til opprinnelig økologisk funksjon eller bedre, jmfør naturmangfoldloven § 11.

Nitrogenrester for ufullstendig forbrent sprengstoff vil vaskes ut av steinmassene til resipientene over tid. Enkelte bekkesystemer vil forbigående kunne få endret kjemisk tilstand som følge av nitrogentilførselen, men som følge av at algevekst normalt er begrenset av fosfortilgangen, er det ikke ventet at anleggsarbeidene vil medføre endring av økologisk tilstand i ferskvannsresipientene. I saltvann er nitrogen begrensende faktor, men vi finner det ikke sannsynlig at nitrogenutslippene vil påvirke Skogsfjorden eller andre ytre fjordområder i en slik grad at det kan forsvare et krav om nitrogenrensning av utslipp knyttet til anleggsvirksomheten.

Statsforvalteren mener en eventuell påvirkning på invertebrater og alger vil være av forbigående karakter. Det er ikke ventet at anleggsarbeidene vil medføre vesentlig eller varig påvirkning i resipientene. Der hvor anleggsarbeidene medfører midlertidige negative konsekvenser for arter, vil det for bekkfeltene være arealer oppstrøms anleggsarbeidene med tilgjengelige individer for rekolonisering av bekkene etter at anleggsarbeidene er ferdige.

Statsforvalteren mener kunnskapsgrunnlaget (NML § 8) er tilfredsstillende for å kunne treffe en beslutning på forsvarlig faglig grunnlag i saken. Siden vi vurderer kunnskapsgrunnlaget til å være tilfredsstillende, vil ikke føre-var prinsippet (NML § 9) komme til anvendelse. Vi har tatt hensyn til økosystemet og den samlede belastningen (NML § 10) gjennom vurderinger som ligger til grunn for kravene som er stilt i tillatelsens vilkårsdel. NML § 11 påpeker at det er tiltakshaver som skal bære kostnadene til avbøtende tiltak som renseanlegg og andre nødvendige inngrep, herunder også restaureringstiltak. Dersom det er nødvendig med driftsstans på anlegget for å unngå uakseptabel grad av forurensning som følge av anleggsvirksomheten, vil denne merkostnaden også regnes å være i henhold til NML § 11. Statsforvalteren krever også at det skal benyttes best mulige tekniske løsninger som ut fra en kost/nytte vurdering gir best mulig resultat for miljøet, jmfør NML §12. Ellers viser vi til våre vurderinger og begrunnelser over.

Ved myndighetsutøvelse skal man ved tiltak som berører vannforekomster vurdere hvorvidt tiltaket er i strid med bestemmelsene i forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften) §§ 4 og 12. Statsforvalteren viser til utredningene som er gjort i forbindelse med forundersøkelsene som var

vedlagt søknaden og hva som er anført i tidligere avsnitt. Vi finner ikke at det er grunnlag for å anta at påvirkningen fra forurensningsbidraget knyttet til anleggsvirksomheten på vannforekomstene vil være av varig karakter. Vi mener derfor at arbeidene med delstrekningen av E 39 ikke vil gi varige negative virkninger på resipienter slik at vannforekomstenes muligheter for å oppnå sine respektive miljømål i gjeldende forvaltningsplan endres. På bakgrunn av vurderingene gitt over, finner vi heller ikke at arbeidene er av en slik art at vannforskriften § 12 kommer til anvendelse.

Statsforvalteren har konkludert med at anleggsaktiviteten er akseptabel sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2. Etter en samlet vurdering av de forurensningsmessige ulemper ved anleggsaktiviteten sammenholdt med fordeler og ulemper anleggsaktiviteten for øvrig vil medføre, gir vi tillatelse til forurensning fra midlertidig anleggsvirksomhet nærmere fastsatte vilkår.

3.2 Begrunnelse for utvalgte vilkår og krav

Utslipp til vann (punkt 3.3. i tillatelsen)

Grenseverdi for pH

Statsforvalteren velger å fastsette grenseverdier for pH i Mandalselva, Sodelandsbekken, Moslandsvann, Ommundsvann og Tredalsbekken. Vi har valgt å knytte grenseverdien til målepunkter lokalisert etter behandling av anleggsvann for å få et representativt bilde av den reelle påvirkningen i resipientene, blant annet for å sikre at anleggsarbeidene ikke endrer forutsetningene for overlevelse av rogn, yngel og eldre fisk i vassdragene. For spesielt sårbare resipienter er grenseverdien satt til bakgrunnsverdi $\pm 0,3$ enheter, og for andre resipienter er grenseverdien satt til bakgrunnsverdi $\pm 0,5$ enheter. Dette er i samsvar med søknaden. Midlingstid for oppnåelse av grenseverdiene for pH er satt til én time i bekker og elver og til én uke i innsjøer.

Mandalselva har så stor vannføring at det kan ikke ventes at tiltakene vil kunne medføre målbar påvirkning i elva etter fortykning i vannmassene.

Grenseverdi for suspendert stoff og turbiditet

Tredalsbekken og Sodelandsbekken er relativt små vassdrag, og anleggsvirksomhet i nedslagsfeltet vil kunne gi merkbart økning i partikkelmengde i anleggsperioden. Vi har valgt å ikke sette krav til turbiditet i disse vassdragene, men har satt moderate krav til suspendert stoff. Grenseverdiene er satt med en god sikkerhetsmargin opp til hva som regnes for å ha teoretisk skadepotensiale for fisk.

Tidligere erfaringer fra større veiprosjekter i regionen har vist at en kombinasjon mellom god planlegging av hvordan arbeider i områder nært opptil vassdrag skal gjennomføres og gode avbøtende tiltak, som midlertidig omlegging av bekker, i stor grad kan begrense mengden suspendert stoff til resipient.

For Ommundsvann og Moslandsvann har vi valgt å fastsette grenseverdier for turbiditet i tillegg til suspendert stoff, og målepunktet skal være i innsjøene etter relevante avbøtende tiltak, som for eksempel siltgardiner. Finpartikulært stoff vil primært være visuelt forurensende, men vil også kunne

redusere lysgjennomtrengning i vannmassene og begrense fotosyntesen, og dermed redusere planktonvekst. Verdiene er satt på linje med krav i tidligere utbyggingsprosjekter og vil medføre behov for å ha god kontroll på anleggspåvirket vann inn i innsjøene.

Som følge av at Mandalselva er et stort vassdrag med viktige friluftslivsinteresser og naturverdier, fastsettes grenseverdien for suspendert stoff til bakgrunnsverdi ± 5 mg/l. Tidligere prosjekter har vist at logging av FNU i Mandalselva i liten grad gir relevante resultater som følge av stadig tilslamming av sonden. Det er ikke ventet at de ordinære anleggsarbeidene vil medføre målbare endringer i vannkvaliteten i Mandalselva.

Ved arbeider i eller nært inntil vassdragene hvor man er avhengige av egen utslippstillatelse etter forurensningsforskriften kapittel 22 om mudring, utfylling eller lignende eller forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, kan Statsforvalteren eller annen forvaltningsmyndighet om nødvendig fastsette tidsbegrensede vilkår knyttet til suspendert stoff og FNU som er lempeligere enn tillatelsen. Forvaltningsmyndigheten skal samtidig vurdere behov for pålegg om gjenoppretting etter ferdigstilt tiltak.

Statsforvalteren vil etter endt anleggsperiode kunne kreve opprettende tiltak dersom tilførselen av partikler i vassdragene har medført endrede hydromorfologiske forhold i strid med forurensningsloven eller forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.

Grenseverdi for jern

Myrmasse har et høyt innhold av metaller, herunder jern. Myrmasse er anoksiske og har lav pH. Ved utgraving av myrmasse vil tilgangen på luft mobilisere metallforbindelsene. Oksidert jern kan felle ut på gjellene til fisk og forårsake okerkveling.

For å redusere risiko for miljøskadelig påvirkning fra avrenning fra myrmasse, må tiltakshaver etablere tiltak som for eksempel rensebasseng/sedimenteringsbasseng/lufting som kan øke utfellingen av oppløst jern. Statsforvalteren velger å sette grenseverdi for jern angitt som totalt jerninnhold etter filtrering av prøvene. Grenseverdien er fastsatt til 500 mg/l som for tidligere delstrekninger av E 39. Tiltakshaver skal også utføre analyser av gjellemetaller som en del av miljøovervåkingsprogrammet for å verifisere at nivåene av jern ikke er skadelige for fisk.

Utslipp fra renseanlegg fra tunnel (punkt 3.4. i tillatelsen)

Vanntemperatur er sammen med pH avgjørende for mulig forekomst av ammoniakk i resipienten. Ammoniakk er giftig for fisk ved høy pH. Utslipp av vann med noe høyere pH enn bakgrunnsverdien i forsurede vassdrag kan i anleggsperioden bidra positivt for forekomsten av anadrom fisk med krav til god vannkvalitet.

Tunnelvann fra innlekkasje i anleggsperioden og tunneldriving kan ha høyt innhold av suspendert stoff og har ofte sterkt forhøyet pH som følge av bruk av injeksjonsmasse i tunnelen. Utslipet skal gjennomgå rensing og om nødvendig pH-justering, slik at utslippet ikke påvirker resipientene negativt i et slikt omfang at øvrige grenseverdier fastsatt i tillatelsen overskrides. Det skal være

kontinuerlig overvåkning av pH i utslippspunktet. Før vann fra tunnel ledes til resipient, skal det ha passert tiltak som kan holde tilbake oljeholdig vann.

Grenseverdi for utslipp fra renseanlegg for tunnelvann settes derfor til et intervall fra 6,0 – 8,5 som ukesmiddel, med et tillegg om at enkeltverdier over 9,0 ikke skal forekomme, jmfør punkt 3.4. Ved enkeltverdier over pH 9,0 skal anleggsvirksomheten i tunnel stanses inntil pH-verdiene igjen er innenfor normalt intervall.

Utslipp fra oljeutskillere (punkt 3.5. i tillatelsen)

Kommunene er normalt forurensningsmyndighet etter forurensningsforskriften kapittel 15, men der hvor Statsforvalteren regulerer virksomheter innenfor vår myndighet, kan vi velge å også regulere utslipp fra oljeutskillere tilhørende virksomheten.

Oljeutslipp er skadelig for vannlevende organismer og alle utslipp av olje er i utgangspunktet uønsket. I forurensningsforskriften kapittel 15 er øvre tillatte grense for innhold av olje i oljeholdig avløpsvann 50 mg/l. Tiltakshaver har søkt om grenseverdi for oljeinnhold i vann fra oljeutskillere lik 5 mg/l, som tilsvarer grenseverdi satt i tillatelser for bygging av andre delstrekninger av E 18/E 39.

Vi mener at det er rimelig å forvente at utslipp fra oljeutskillere maksimalt inneholder 5 mg olje/l og setter derfor grenseverdien i samsvar med hva som er omsøkt. Grenseverdien gjelder for punktutslippet ut fra oljeutskilleren etter relevant etterbehandling. Vi forventer at et slikt utslipp, etter fortynning i vassdraget, ikke vil bli målbart i resipientene. Vi har derfor ikke fastsatt grenseverdier for olje i resipientene, men Nye Veier AS skal gjennom sin internkontroll verifisere dette.

Grunnforurensning og forurensede sedimenter (punkt 4 i tillatelsen)

Nye Veier AS plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn innenfor anleggsområdene, herunder faren for spredning samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal virksomheten varsle forurensningsmyndigheten om dette, og sende inn søknad i henhold til forurensningsforskriften kapittel 2 for å avklare endelig disponering av massene.

Forurenset grunn omfatter også syredannende bergarter. Ved funn av syredannende bergarter skal Statsforvalteren og Lindesnes kommune varsles umiddelbart.

Støy (punkt 6 i tillatelsen)

Anleggsvirksomhet i forbindelse med opparbeidelse av veianlegg gir en omfattende støybelastning over tid for de som blir berørt. Statsforvalteren fastsetter derfor grenseverdier for støy i samsvar med støygrensene i T-1442/2021 for bygg- og anleggsvirksomhet. Grenseverdiene gjelder for støyfølsomme bygninger på den mest støyutsatte fasaden

4 Faktagrunnlag

4.1 Kort beskrivelse av virksomheten og utslippene

Delprosjektet omfattet av tillatelsen omfatter 9 km ny firefelts motorvei i dagsone, 3,5 km tilførselsvei og 930 meter tunnel. Delprosjektet omfatter også et kryssområde og tre broer, nødvendige anleggsveier og permanente masselagre. Samlet vil arbeidene i dagsone omfatte om lag 1 940 000 pfm³ (prosjektert faste kubikkmeter) berg og tunnelene 141 000 pfm³ berg. I tillegg vil det i anleggsperioden være arbeider med masseutskiftning og fjerning av vegetasjonsdekke. Arbeidene har en planlagt anleggsperiode med oppstart i andre halvår av 2024 og vil pågå i omtrent tre år.

4.2 Resipientbeskrivelse og miljøtilstand

Vi belyser her kun kort miljøtilstanden i resipientene. For øvrige miljødata viser vi til søknaden med tilhørende vedlegg. Førtilstanden i alle vannforekomster er dokumentert med foto og sedimentprøver.

4.2.1 Tilstand i vannforekomstene

Anleggsarbeidene har avrenning til tre hovedresipienter: Sjøllingstadbekken via Ommundsvann, Audna via Tredalsbekken og Mandalselva via flere mindre bekker.

Tredalsbekken (023-176-R) er anadrom i nedre del og renner ut i Audna. Forundersøkelser i 2020 og 2021 viser at vassdraget har god tilstand for pH med noe forhøyede verdier av labilt aluminium, og området er nokså kalkfattig. For nitrogen og fosfor er tilstanden målt til god til svært god tilstand.

Ommundsvann (022-886-R) som helhet er preget av forsurening og organisk belastning via tilførselsbekkene. Vannkvaliteten varierer imidlertid noe mellom tilførselsbekkene. Alle bekkene inn til vannet er vurdert til dårlig økologisk tilstand. Sjøllingstadbekken (022-882-R) er et anadromt vassdrag hvor laks er den mest sårbare arten. Det er etablert laksetrapp opp til Stuvvatnet.

Mandalselva er et av 52 nasjonale laksevassdrag. Utbyggingen berører bekkefeltet «Øyslebø til Mandal» (022-815-R). Den økologiske tilstanden for innsjøer i bekkefeltet varierer fra moderat til svært dårlig, og for bekkene varierer tilstanden fra svært god til svært dårlig. Området er preget av forsurening og organisk belastning.

5 Saksgang

Statsforvalteren behandler søknader i samsvar med forurensningsforskriften kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven.

5.1 Forhåndsvarsler og uttalelser

Saken er forhåndsvarslet i samsvar med forurensningsforskriften § 36-, og lokale lag og foreninger ble orientert ved brev datert 6. juli 2023. Frist for å gi uttalelse var 25. august 2023. Statsforvalteren kunngjorde høringen i Fædrelandsvennen den 10. juli og i Lindesnes Avis den 11. juli. Sakens dokumenter var også tilgjengelige på Statsforvalterens hjemmesider i høringsperioden.

I løpet av høringsperioden kom det inn fem uttalelser til søknaden. Statsforvalteren sendte alle innkomne merknader til Nye Veier AS for kommentar den 31. august. Nye Veier sendte sine merknader til de innkomne uttalelsene i brev datert 21. september.

5.1.1 Uttalelser og Nye Veiers kommentarer

Nedenfor følger en kort oppsummering av temaer fra uttalelsene som er vurdert å være relevante for utslippssøknaden og Nye Veiers kommentarer til disse.

Merknad fra Bernt Johan Kjær, 24. august 2023

- Forventer kontinuerlige støymålinger nær bebyggelse i anleggsperioden, hvor måleresultatene er tilgjengelige for publikum og gode rutiner for varsling ved støyende arbeid.
- Ønsker måleutstyr for rystelser ved bygninger for å kunne dokumentere sammenheng mellom anleggsvirksomheten og eventuelle skader.
- Påpeker behov for rett dimensjonering av rensesystemer for tunneldrivevann.
- Bekymring for flomfare som følge av større nedbørsmengder og eventuelle problemer knyttet til forurensningsproblematikk fra lagrede masser.
- Ønsker målepunkt i Sodelandsbekken, som er anadrom og er vannkilde for husdyr, for å overvåke vannkvalitet.
- Ønsker ikke anleggsmaskiner på jordet på Liansmyra, fordi dette vil gi pakking av jord som forringer produksjonsmulighetene i etterkant.
- Ønsker istandsetting av traktorveier etter anleggsarbeidene og mener det må etableres traktorvei nord for E39 for å få tilgang til skogen.
- Forventer at fri tilgang til rekreasjonsområde ved Undalstjønnen fra Nedre Undal opprettholdes hele året og at vannkvalitet i Undalstjønnen ikke forringes.

Nye Veiers kommentar

- «Anleggsarbeider som skal utføres i og ved den vedtatte reguleringsplanen skal forholde seg til gjeldende lover og regler for støyende arbeider i anleggsperioden. Rutiner for varsling av grunneiere er en del av dette regelverket. Nye Veier vil påpeke viktigheten av dette ovenfor den fremtidige entreprenøren som skal gjennomføre arbeidene.»
- «Nye Veier ønsker ikke å påføre bygninger skade. Før anleggsstart vil det derfor være viktig for både grunneiere og Nye Veier å dokumentere førtilstand på bygg langs ny E39. Tilstanden på risikoutsatte bygg vil dokumenteres iht. entreprenørens rutiner. Rystelsesmålere som vil være med på å dokumentere sammenhenger mellom sprengningsarbeider og evt. skader, vil være ett av tiltakene som brukes som dokumentasjon. Grunneiere vil bli kontaktet i forkant av arbeidene, hvor dokumentasjonsbehov og tiltak avklares/vurderes.»
- «Nye Veier stiller krav til entreprenørene som skal bygge anlegget. Riktig håndtering av tunneldrivevann er ett av disse kravene. Grenseverdiene i utslippstillatelsen skal følges opp og dokumenteres av entreprenøren. Før tiltaket gjennomføres må entreprenøren dokumentere hvordan bl.a. dette løses. Søknaden foreslår strenge utslippsgrenser og kontinuerlig overvåkning av disse i Sodelandsbekken.»
- «I arbeidet med reguleringsplanen har det vært viktig for Nye Veier å redusere ulempene med massetransport for grunneierne. Det har derfor vært arbeidet mye med å tilpasse veiløsningen og lage akseptable løsninger bl.a. i området ved Djupedalen og Stiland. Massene som legges i dette området er med på å ivareta funksjonene i den vedtatte reguleringsplanen og er ikke et deponiområde. Reguleringsplanen har som vedleggsdokumentasjon gjennomført hydrologiske beregninger hvor 200-årsflom med 50% klimapåslag er innarbeidet. Nye Veier viser til denne og mener situasjonen er vurdert og ivaretatt.»

- «Som en del av dokumentasjonen i forbindelse med reguleringsplanarbeidet er det etablert vannovervåkningspunkter ved Djupedalen, Stiland og Haddeland. Nye Veier har innhentet et godt grunnlag for å vurdere før-situasjonen og vurdere nødvendige avbøtende tiltak i søknad om utslippstillatelse. Søknaden beskriver forventet forurensningsbelastning og plassering av overvåkningsstasjoner i anleggsfasen. Det foreslås krav om kontinuerlig overvåkning av pH og suspendert stoff i Sodelandsbekken.»
- «Nye Veier anser ikke dette som relevant for utslippssøknaden. Reguleringsplanen gir entreprenøren begrensninger ifm. anleggsgjennomføring. Anleggsbeltet entreprenøren kan bruke for å gjennomføre planen vises som #91 i plankartet og beskrives i bestemmelsene.»
- «Nye Veier anser ikke dette som relevant for utslippssøknaden. I området viser den vedtatte reguleringsplanen en mulig kryssing av E39 ved Djupedalen og ved Nedre Undal. Det ligger ikke inne i reguleringsplanen å tilrettelegge for en traktorvei på nordsiden av ny E39 fra Djupedalen og østover.»
- «Miljøoppfølgingsplanen tilhørende reguleringsplanen gir generelle føringer for tilgang/sikkerhet for 3-part ved bruk av rekreasjonsområder under anleggsgjennomføringen. I utslippssøknaden skriver Nye Veier at nedbørsfeltet som strekker seg mellom Undal og Mandalselva vil bli sterkt berørt (anleggsprosent 24,8 %) ved at ny E39 bygges i lengderetningen gjennom de sørlige delene av nedbørsfeltet. Ved nedre Undal er det planlagt etablert et permanent masselager samt sedimentasjonsbasseng for rensing av veiovervann. Hele bekken fra Undalstjønnen til Mandalselva er viktig for anadrom fisk. Nedbørsfeltet til Urdalsbekken får en teoretisk andel anleggsvann på 25 %. Undalstjønnen med innløpsbekk fra Fidjan som også ligger nær permanent lagerområde og veianlegget vil derfor måtte beskyttes mot sigevann fra massefyllinger og følges godt opp i anleggsfasen. Dette viser at Nye Veier er klar over risikoen for å forurense Undalstjønnen. Søknaden foreslår et overvåkningspunkt for vannkvalitet ved innløpet til Undalstjønnen.»

Merknad fra Mandalselva Elveeigarlag, 20. august 2023

- Ønsker minst mulig påvirkninger og utslipp i det nasjonale laksevassdraget og forventer at Statsforvalteren setter strenge renskrav og så lave grenseverdier for utslipp som mulig.
- Ber Statsforvalteren i Agder stille krav om ulike tema oppgitt i en egen punktliste.

Nye Veiers kommentar

«Nye Veier anser at utslippssøknaden dekker merknadene. Nye Veier vil forholde seg til de enhver tid fastsatte grenseverdiene som utslippstillatelsen gir. Tiltak for å ivareta grenseverdiene vil være en del av det fremtidige arbeidet for entreprenøren i samarbeid med Nye Veier.

Merknad fra Mattilsynet, 23. august 2023

«Mattilsynet forutsetter at de berørte drikkevannskildene beskyttes mot forurensing i anleggsfasen gjennom vilkår i utslippstillatelsen og avbøtende tiltak som ivaretar forhold beskrevet i miljøoppfølgingsplan og detaljreguleringsplan med bestemmelser og fagrapporter. Under denne forutsetningen, har vi ingen innvendinger mot at søknad om utslippstillatelse kan innvilges.»

Nye Veiers kommentar

«Nye Veier er ansvarlig part overfor Statsforvalteren. Friheten for totalentreprenør begrenser seg til å finne metode som er god nok til å overholde og kunne dokumentere overholdelse av renskravene. Nye Veier vil følge opp entreprenøren i anleggsfasen og påse at de avtalte tiltak gjennomføres og har den effekt som forventes for å ivareta grenseverdiene satt i utslippstillatelsen.»

Øvrige innkomne merknader

Norsk Maritimt Museum og Kystverket sier i brev av henholdsvis 1. og 7. august 2023 at de ikke har merknader til søknaden.

Statsforvalteren har vurdert alle uttalelsene og kommentarene og tatt disse med i vår helhetsvurdering ved behandlingen av søknaden.

5.2 Drøfting av utkast til tillatelse

Den 22. november 2023 ble det avholdt et teams-møte mellom Nye Veier AS og Statsforvalteren, hvor vilkårene i utkast til utslippstillatelsen ble drøftet.

Nye Veier AS gav tilbakemeldinger på vilkår knyttet til midlingstid for grenseverdi for pH, jf. tillatelsens punkt 3.6, og dokumentasjonskrav knyttet til rapporteringsplikten i tillatelsens punkt 10.3. Nye Veiers innspill ble tatt til følge, og vilkårene er oppdatert i henhold til avklaringene som ble gjort i møtet.

Nye Veier AS hadde ingen øvrige merknader til utslippstillatelsen.

6 Klagerett

Nye Veier AS og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket, inkludert valg av gebyrsats. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme fram.

Klagefristen er tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren i Agder.

Statsforvalteren sender kopi av dette brevet med vedlegg til partene som har sendt inn merknader til saken.

Med hilsen

(e.f.)

Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
seksjonsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Nye Veier AS, Tillatelse til midlertidig anleggsvirksomhet, E39 Mandal - Blørstad - Vilårsdel

Kopi til:

Mattilsynet

Bent Johan Kjær

MANDALSELVA ELVEEIGARLAG

DELOMRÅDE 3

Postboks 383

Tennisveien 43

c/o John Gunnar Lauvdal

Laudalsgarden 21

2381 BRUMUNDDAL

0777 OSLO

4534 MARNARDAL

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven

For Nye Veier AS

Midlertidige anleggsarbeider knyttet til ny E 39 Mandal - Blørstad

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. § 16. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 26. juni 2020 samt opplysninger fremkommet under behandlingen av søknaden. Vilkårene framgår på side 3 til og med side 12. Tillatelsen gjelder fra dags dato.

Virksomheten må på forhånd avklare med Statsforvalteren dersom den ønsker å foreta endringer i driftsforhold, utslipp med mer som kan ha miljømessig betydning og som ikke er i samsvar opplysninger som er gitt i søknaden eller under saksbehandlingen.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal virksomheten sende en redegjørelse for virksomhetens omfang, slik at Statsforvalteren kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Virksomhetsdata

Virksomhet	Nye Veier AS
Beliggenhet/gateadresse	Kjøita 6
Postadresse	Kjøita 6, 4630, Kristiansand S
Kommune og fylke	Kristiansand, Agder
Org. nummer (bedrift)	919 410 620
Gårds- og bruksnummer	-
NACE-kode og bransje	42.110 Bygging av veier og motorveier

Statsforvalterens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	
2023.0922.T	4205.0248	

Tillatelse gitt: 22.11.2023		
Ingunn Løvdal miljøverndirektør		Ole Martin Aanonsen seniorrådgiver

1. Tillatelsens omfang

Tillatelsen er midlertidig og gjelder fra dags dato og frem til anleggsperioden er over. Planlagt oppstart er siste halvår 2024, og anleggstiden er forventet å vare om lag tre år.

Tillatelsen gjelder forurensning knyttet til bygging av ny delparsell av E39 mellom Mandal og Blørstad med tilførselsvei og tilhørende anleggsveier og omfatter blant annet:

- Utslipp fra områder med sprengning i dagsoner
- Avrenning fra områder med sprengsteinsmasser
- Avrenning fra graving i myrområder
- Utslipp av tunneldrivevann
- Støy og støv fra anleggsarbeid
- Avfallshåndtering

Nye Veier AS skal senere søke om tillatelse for driftsfase, og enkelte av kravene fra anleggsfasen kan blir videreført til tillatelsen for driftsfasen.

2. Generelle vilkår

2.1. Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens punkt 3 til 10. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp ble fremlagt i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet. Dette gjelder likevel ikke utslipp av prioriterte miljøgifter oppført i vedlegg 1. Utslipp av slike komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår gjennom uttrykkelig regulering i vilkårenes punkt 3 følgende.

2.2. Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra virksomheten, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter virksomheten å redusere sine utslipp, herunder støy, så langt dette er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke gjennom vilkår uttrykkelig er satt grenser for.

2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde ordinære utslipp på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal virksomheten sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert (jamfør internkontrollforskriften § 5 punkt 7¹).

---

¹ Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter - forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

2.5 Tiltaksplikt ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter virksomheten å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren, herunder om nødvendig å redusere eller innstille driften.

Virksomheten skal så snart som mulig informere Statsforvalteren om unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning, herunder dersom man under anleggsarbeidene påtreffer berggrunn som kan avgi sur avrenning. Akutt forurensning skal i tillegg varsles i henhold til punkt 9.4.

Anleggsarbeider som forventes å gi forbigående sterkt forhøyede verdier av suspendert stoff i resipienter med fastsatte grenseverdier, som midlertidig omlegging og tilbakeføring av vassdrag mv. må avklares gjennom egen søknad med tilhørende beskrivelse av prosjekterte løsninger og forventet anleggsperiode med økte utslipp.

2.6. Internkontroll

Virksomheten plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette². Internkontrollen skal blant annet sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Virksomheten plikter å til enhver tid holde internkontrollsystemet sitt oppdatert.

Virksomheten plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og å kunne redegjøre for risikoforhold. Plikt til å gjennomføre risikoanalyse med hensyn til *akutt* forurensning følger av punkt 9.1.

3. Utslipp til vann

3.1. Utslppsreducerende tiltak

Virksomheten skal etablere tilstrekkelige renseløsninger og gjennomføre avbøtende tiltak for å redusere utslipp av partikler, partikkelbunden forurensning, jern, olje og ammoniakk / ammonium / øvrige nitrogenforbindelser mest mulig, slik at det ikke fører til skade eller ulempe for miljøet. De avbøtende tiltakene omfatter også regulering av pH på en slik måte at pH ligger innenfor et akseptabelt intervall, jamfør de fastsatte grenseverdiene i punkt 3.3.

Det er ikke tillatt å vaske betongbiler i anleggsområder slik at vaskevannet slippes ut i resipient.

---

² Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter - forskrift av 06.12.1996 nr. 1127 (Internkontrollforskriften)

Tunnelutslipp

- Tunneldrivevann og vann fra innlekkasje i tunnel under driving skal renses i nødvendig omfang før utslipp til resipient så lenge anleggsvirksomheten pågår.
- Virksomheten skal installere renseanlegg og andre relevante supplerende renseløsninger basert på best tilgjengelig fagkunnskap og teknikk.
- Renseanlegg og -systemer skal være dimensjonert slik at de kan ta hånd om vannmengdene som blir tilført. De må ha tilstrekkelig oppholdstid for å redusere aktuelle utslipp i nødvendig grad og i samsvar med fastsatt grenseverdi for både tunnelutslippet og i tilhørende resipient, jmfør punkt 3.3. og 3.4.
- Virksomheten skal overvåke utslippet av rensesvann gjennom kontinuerlig prøvetaking i utslippspunktet.

Oljeutslipp fra riggområder/tunnel

- Utbygger skal etablere oljeutskillere i områder med tunneldriving og større riggområder, herunder vaskeplasser for anleggsmaskiner.
- Virksomheten skal framlegge prøvetakingsprogram for utslipp fra oljeutskillere sammen med det øvrige miljøovervåkningsprogrammet.
- Absorbenter skal være tilgjengelig på alle steder hvor oljeholdige utslipp kan forekomme.

Utslipp fra terrengarbeid i dagsoner og større massefyllinger/anleggsområder

- Det skal etableres behandlingssystemer for avrenning fra anleggsarbeider og massedeponier til resipienter, herunder forurensning fra større midlertidige og permanente terrengutfyllinger med sprengstein fra tunneldriving, utgravinger av større myrområder og mellomlagre for myrmasse. Avrenningen skal gjennomgå nødvendig grad av rensing og/eller behandling for å overholde grenseverdiene i punkt 3.3.
- Virksomheten skal gjennomføre avbøtende tiltak for å så langt som mulig redusere avrenning til resipient av partikler knyttet til terrengtransport, hogst og fjerning av jorddekke.
- Rense/behandlingsanlegg må være tilstrekkelig dimensjonert til å håndtere avrenningen ved store nedbørsmengder og sikre en oppholdstid som gir tilstrekkelig behandling.
- Virksomheten skal ha rutiner for å hindre utslipp til grunn og resipient fra påfylling av drivstoff, vedlikehold av maskiner og lignende.
- Ved eventuelle punktutslipp av olje eller drivstoff skal dette samles opp umiddelbart, og forurensede masser skal leveres til godkjent mottak.
- Absorbenter skal være tilgjengelig på alle steder hvor slike utslipp kan forekomme.

Sanitæravløp

Virksomheten skal håndtere sanitært avløpsvann i samsvar med krav fra den aktuelle kommunen.

3.2 Drift og vedlikehold

Virksomheten skal etablere skriftlige driftsrutiner som gjelder for renseanlegg og andre renseløsninger.

Rutinene skal komme frem av virksomhetens internkontroll og må som et minimum omhandle

- Driftsrutiner
- Tømme- og vedlikeholdsrutiner for renseanlegg, sandfang, sedimenteringsbasseng, kummer, rister mv.
- Inspeksjonsrutiner for renseanlegg og resipienter
- Kontroll og kalibrering av måleinstrumenter, loggere mv.
- Prøvetakingsrutiner
- Avviksbehandling for forhold som gjelder ytre miljø og har betydning for drift av renseanlegg eller resulterer i risiko for negativ påvirkning i resipientene utover hva som er angitt som tillatt.

3.3 Grenseverdier i resipientene

Virksomheten skal kunne angi relevant referansestasjon for alle målepunkter i tillatelsen som kilde til bakgrunnsverdi. Unntaksvis kan delvis påvirkede referanser før ytterligere påvirkning fra nytt tilførselspunkt benyttes.

Tabellene viser hvilke grenseverdier som gjelder for hver enkelt stasjon innen et delområde.

Resipienter	Grenseverdi for turbiditet og suspendert stoff	pH-intervall	Jern (filtrert)
Tredalsbekken nedstrøms Slåttelona	Bakgrunnsverdi + 25 mg SS/l	Bakgrunnsverdi ± 0,5 enheter	500mg/l
Ommundsvann i innsjø	Bakgrunnsverdi + 10 mg SS/l	Bakgrunnsverdi ± 0,5 enheter	500mg/l
	Bakgrunnsverdi + 15 FNU		
Mandalselva	Bakgrunnsverdi + 5 mg SS/l	Bakgrunnsverdi ± 0,3 enheter	
Moslandsvann i innsjø	Bakgrunnsverdi + 10 mg SS/l	Bakgrunnsverdi ± 0,3 enheter	500mg/l
	Bakgrunnsverdi + 15 FNU		
Sodelandsbekken nær Haddeland	Bakgrunnsverdi + 25 mg SS/l	Bakgrunnsverdi ± 0,3 enheter	500mg/l

3.4 Grenseverdier for utslipp fra renseanlegg - tunnel

Utslippsgrense for pH: 6,0 – 8,5.

Tiltakshaver skal måle pH kontinuerlig i utslippspunktet. Grenseverdiene gjelder som midlingstid over en uke. Det skal ikke forekomme enkeltverdier over pH 9,0. Ved enkeltverdi større enn pH 9,0 må anlegget stanses, og virksomheten må gjennomføre tiltak for å justere pH.

3.5. Grenseverdier for utslipp av oljeholdig avløpsvann

Virksomheten skal rense oljeholdig avløpsvann i oljeavskiller med etterpolering i sandfang eller liknende ved behov.

Utslippsgrense for utslipp fra oljeutskillere: 5 mg olje/l.

3.6 Forståelse av grenseverdier i resipienter

Dersom grenseverdier fastsatt i denne tillatelsen overskrides, skal virksomheten kunne sannsynliggjøre hvorvidt overskridelsene skyldes naturgitte forhold, andre aktører eller egen virksomhet. Forurensningsmyndighetens vurdering av eventuelle overskridelser vil være avhengig av overskridelsens størrelse, varighet, årsak og resipientens sårbarhet.

Virksomheten skal på bakgrunn av risikokartlegging for ytre miljø kunne dokumentere hvordan avvik fra fastsatte vilkår skal følges opp med eventuelle supplerende og/eller verifiserende biologiske og kjemiske undersøkelser, herunder gjellemetallprøver fra fisk.

Med «bakgrunnsverdi» menes primært verdier fra relevant referansestasjon oppstrøms prøvepunktet grenseverdien gjelder for. Sekundært kan kvalitetssikrede verdier fra gjennomførte førkartlegginger gi føringer for bakgrunnsverdi. Dersom verdiene i førkartleggingen er anleggspåvirket, vil relevant referansestasjon være førende for grenseverdien.

For tiltak som krever egen tillatelse etter forurensningsforskriften kapittel 22 om mudring og utfylling eller forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, kan forvaltningsmyndigheten om nødvendig fastsette vilkår som for en kortere periode er lempeligere enn denne tillatelsens krav.

For turbiditet/suspendert stoff: For måling av turbiditet med loggere i innsjøer gjelder midlingstid over en uke i innsjøer. Suspendert stoff analyseres ved enkeltprøver og grenseverdien er absolutt.

For pH: For kontinuerlige målinger av pH med automatiske loggere i bekker og elver gjelder grenseverdien som timesmiddelverdi, og for målinger i innsjøer og tjern gjelder grenseverdiene som midlingstid over en uke.

For jern: Grenseverdiene gjelder for filtrerte prøver.

3.7 Tilstandsklassifisering – førtilstand

Det er ikke tillatt at berørte vannforekomster blir varig forringet som følge av anleggsaktiviteten, jmfør vannforskriften § 4. Dette skal følges opp og dokumenteres

gjennom pålagt miljøoppfølgingsprogram og rapporteres til Statsforvalteren, jmfør punkt 10.2 og 10.3.

3.8. Utslippssted

Avløpsvannet fra renseanlegg skal føres ut i resipientene på en slik måte at innblandingen i vannmassene blir best mulig og påvirkningen i hovedvassdragene blir minst mulig.

4. Grunnforurensning og forurensede sedimenter

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til grunnen som kan medføre nevneverdige skader eller ulemper for miljøet.

Virksomheten plikter å holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn innenfor anleggsområdene, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal virksomheten varsle forurensningsmyndigheten om dette, og sende inn søknad i henhold til forurensningsforskriften kapittel 2 for å avklare endelig disponering av massene.

Forurenset grunn omfatter også syredannende bergarter. Ved funn av syredannende bergarter skal Statsforvalteren og Lindesnes kommune varsels umiddelbart.

Graving, mudring eller andre tiltak som kan påvirke forurenset grunn eller forurensede sedimenter, trenger tillatelse etter forurensningsloven, eventuelt godkjenning fra kommunen³/Statsforvalteren.

5. Kjemikalier

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler og flokkuleringsmidler.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal virksomheten dokumentere at den har foretatt en vurdering av kjemikalienes helse- og miljøegenskaper på bakgrunn av testing eller annen relevant dokumentasjon, jmfør også punkt 2.6 om internkontroll.

Virksomheten plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, plikter virksomheten å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.⁴

---

³ Jf Forurensningsforskriftens kapittel 2 om opprydning i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider.

⁴ Jf Produktkontrollloven av 11.06.1979 nr. 79 § 3a

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket⁵ og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

6. Støy

Støygrensene i T-1442/2021 for støy fra bygg- og anleggsvirksomhet er utgangspunktet for kravene i tillatelsen.

Virksomhetens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som frittfeltsverdi ved mest støyutsatte fasade:

Bygningstype	Dagtid (LpAeq12h 07-19)	Kveld (LpAeq4h 19-23) eller søn-/ helligdager (LpAeq16h 07-23)	Natt (LpAeq8h 23-07)
Boliger, fritidsboliger, sykehus og pleieinstitusjoner	60	55	45
Skole, barnehage	55 i brukstid		

LpAeq = A-veid ekvivalent lydtryknivå.

Verdiene i tabellen gjelder for anlegg med varighet over seks måneder. Dersom bygge- og anleggsaktiviteten har kortere varighet enn seks måneder, kan det aksepteres opp mot 5 dB høyere støynivå på dagtid og kveld enn angitt i tabellen.

Alle støygrenser gjelder innfallende lydtryknivå og gjelder utenfor rom med støyfølsomt bruksformål. Grenseverdiene skal overholdes innenfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra virksomhetens ordinære virksomhet, inkludert intern transport på bedriftsområdet og lossing/lasting av råvarer og produkter.

7. Støy

Virksomheten må legge opp aktiviteten på en slik måte at sjenerende støy ikke spres til omgivelsene. Ved behov skal det gjennomføres tiltak for å redusere spredning av støy, for eksempel vanning.

8. Avfall

8.1 Generelle krav

Utbygger plikter så langt det er mulig uten urimelige kostnader eller ulemper å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

⁵ Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH) av 30. mai 2008.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁶.

Avfall som oppstår i virksomheten skal søkes gjenbrukt i virksomhetens produksjon eller i andres produksjon, eller – for brennbart avfall – søkes utnyttet til energiproduksjon internt/eksternt. Slik utnyttelse må imidlertid skje i overensstemmelse med gjeldende regler fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, samt krav fastsatt i denne tillatelsen.

Tennlunter og plastfibre skal så langt det lar seg gjøre samles opp og håndteres som avfall.

8.2. Håndtering av farlig avfall

Farlig avfall skal håndteres i tråd med avfallsforskriften kapittel 11 om farlig avfall.

Farlig avfall som blir lagret i påvente av levering/henting skal lagres på en slik måte at det ikke fører til avrenning til grunn, overflatevann eller avløpsnett.

Lagret farlig avfall skal være merket og skal ikke blandes sammen med annet avfall. Lagring skal foregå i tett container eller under tak på fast dekke. Lageret skal være sikret mot uvedkommende.

Virksomheten skal sørge for at farlig avfall blir deklarerert, og alle fraksjoner med farlig avfall må leveres til godkjent mottak minst en gang pr. år dersom mengden overskrider 1,0 kg.

Absorpsjonsmidler skal være tilgjengelig der farlig avfall oppbevares.

8.3. Slam fra renseanlegg og bunnrensk fra tunnel

Slam fra renseanlegg, sandfang og lignende og bunnrensk fra tunnel skal analyseres og leveres til godkjent mottak. Hvis analysene viser at slammet ikke overskrider normverdiene i forurensningsforskriften kapittel 2, vedlegg 1, kan slammet benyttes til for eksempel arrondering av vegskråninger og lignende uten særskilt søknad.

Bruk av bunnreskemasser hvor massene er i tilstandsklasse 2 eller 3 kan etter søknad til Statsforvalteren benyttes til nødvendige arronderingsarbeider dersom det kan dokumenteres at massene ikke utgjør noen fare for utlekking til omkringliggende resipienter. Bunnreskemasser i tilstandsklasse 4 og 5 skal leveres til godkjent deponi.

9. Forebyggende og beredskapsmessige tiltak mot akutt forurensning

9.1. Miljørisikoanalyse

Virksomheten skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet. Virksomheten skal vurdere resultatene i forhold til akseptabel miljørisiko. Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges. Miljørisikoanalysen skal være skriftlig og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre akutt forurensning med fare for helse-

---

⁶ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall av 01.06.2004, nr. 930.

og/eller miljøskader inne på virksomhetens område eller utenfor. Ved modifikasjoner og endringer i aktiviteten skal virksomheten oppdatere miljørisikoanalysen i samsvar med endringene.

Virksomheten skal ha oversikt over de miljøressurser som kan bli berørt av akutt forurensning og de helse- og miljømessige konsekvenser slik forurensning kan medføre.

9.2. Forebyggende tiltak

På basis av miljørisikoanalysen skal virksomheten iverksette risikoreduserende tiltak. Både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak skal vurderes. Virksomheten skal ha en oppdatert oversikt over de forebyggende tiltakene.

9.3. Etablering av beredskap

Virksomheten skal, på bakgrunn av miljørisikoanalysen og de iverksatte risikoreduserende tiltakene, om nødvendig, etablere og vedlikeholde en beredskap mot akutt forurensning. Beredskapen skal være tilpasset den miljørisikoen som virksomheten til enhver tid representerer. Hvis aktuelt, skal beredskapen mot akutt forurensning øves minimum en gang per år.

9.4. Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift⁷. Virksomheten skal også så snart som mulig underrette Statsforvalteren i slike tilfeller.

Statsforvalteren forutsetter at virksomhetene kan legge frem mer utfyllende dokumentasjon, for eksempel ved tilsyn, om virksomhetens aktiviteter knyttet til miljørisikoanalysen, de forebyggende tiltakene og beredskapen.

10. Utslippskontroll og rapportering til Statsforvalteren

Målinger av utslipp og overvåking av resipienter skal foregå så lenge Statsforvalteren finner dette nødvendig og minimum inntil tilstanden er tilbake til førtilstanden.

Etter anleggsfasen kan Statsforvalteren kreve at virksomheten gjennomfører tiltak for å tilbakeføre vassdrag til førtilstanden.

10.1. Målinger av utslipp fra renseanlegg og oljeutskillere

Virksomheten skal som et minimum gjennomføre målinger av utslipp til vann i tråd med punkt 3 i denne tillatelsen. Målinger omfatter prøvetaking, analyser og eventuelle beregninger.

I tillegg til de regulerte parameterne, skal målingene omfatte relevante parametere som er representative for virksomhetens faktiske utslipp og inngå i virksomhetens dokumenterte internkontroll. Det skal utarbeides et miljøovervåkningsprogram som beskriver målemetoder og frekvenser. Valg av målemetoder og frekvenser skal begrunnes.

---

⁷ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

Prøvetaking og analyser skal forgå etter Norsk Standard (NS) der dette er mulig. Analysene skal utføres av laboratorier som er akkreditert for de aktuelle analysene.

10.2 Målinger og overvåking av resipient

Virksomheten skal kunne dokumentere førtilstanden i alle bekker i forkant av oppstart av anleggsarbeider ved den aktuelle vannforekomsten. Dokumentasjonen skal foreligge i form av foto eller video.

Virksomheten skal gjennomføre målinger i resipient i tråd med punkt 3 i denne tillatelsen. Målinger omfatter prøvetaking, analyser og eventuell beregning.

For parametere som det er stilt grenseverdier for i tillatelsen og for kvalitetselement som kreves i tråd med vannforskriften, skal virksomheten utarbeide et miljøovervåkningsprogram som er tilstrekkelig for å dokumentere at kravene i denne tillatelsen overholdes.

Overvåkningsprogrammet skal sikre overvåkingen under anleggsfasen og frem til nytt miljøovervåkningsprogram er utarbeidet i forbindelse med utlippstillatelse for driftsfasen for veianlegget.

Miljøovervåkningsprogrammet skal beskrive målemetoder og prøvetakingsfrekvenser. Valg av målemetoder og prøvetakingsfrekvenser skal begrunnes.

Det er utarbeidet veiledere for vannovervåking etter kravene i vannforskriften og den sist oppdaterte veilederen skal til enhver tid benyttes. Siste publiserte versjon ved ferdigstilling av utlippstillatelsen er Direktoratets gruppen for gjennomføringen av vannforskriften, 2018. «*Veileder 02:2018 Klassifisering av miljøtilstand i vann – økologisk og kjemisk klassifiseringssystem for kystvann, grunnvann, innsjøer og elver*». Miljødirektoratets rapport «*M-997/2018, Eksempelsamling for tiltaksorientert overvåking*» skal legges til grunn for utforming av miljøovervåkningsprogrammet.

Alle prøvepunkter skal angis på et kart og listes opp i egen tabell med vannlokalitet-ID (jf. www.vannmiljo.miljodirektoratet.no), stasjonsnavn relatert til prosjektet og annen relevant metadata.

Virksomheten skal oversende revidert miljøovervåkningsprogram som er i samsvar med denne tillatelsen til Statsforvalteren senest tre uker før anleggsarbeidene starter.

Virksomheten skal minst to ganger i året legge data fra vannovervåkingen inn i databasen Vann-miljø på det gjeldende format som fremgår i veiledningen fra Miljødirektoratet. Mer informasjon om dagens løsning finnes på <http://vannmiljokoder.miljodirektoratet.no>.

Der det foregår overvåking i regi av Statsforvalteren eller vannregionen, må virksomheten bidra i felles overvåkningsprogram med relevante data for de kvalitetselementene som vegbyggingen kan påføre vannforekomstene.

10.3. Rapportering til Statsforvalteren

Virksomheten skal fortløpende rapportere resultatene fra målingene til Statsforvalteren. Målingene skal foreligge på databaseform i Excel-format. Loggerdata skal etter forespørsel være tilgjengelig for Statsforvalteren.

Virksomheten skal straks melde alvorlige avvik i forhold til utslippstillatelsen til Statsforvalteren.

Virksomheten skal ta initiativ til jevnlig oppfølgingsmøter mellom Nye Veier AS, totalentreprenør og Statsforvalteren. Møtene skal omfatte følgende tema:

- Gjennomgang av eventuelle uønskede hendelser siden forrige møte, hvilke arbeider som pågår og hvilke arbeider som er under planlegging.
- Presentasjon av relevante måledata med redegjørelse for eventuelle avvikende målinger og overskridelser.
- Eventuelle klager fra berørte naboer/organisasjoner som gjelder ytre miljø, herunder også hvordan klagene er fulgt opp.

Årsrapport

Årsrapport skal oversendes Statsforvalteren innen 31. mars hvert år. Årsrapporten skal minimum inneholde:

- Status for fremdrift av vegbyggingen
- Status for utslipp og påvirkninger av resipienter sammenliknet med kravene i tillatelsen
- Status for tilstanden i vannforekomstene i forhold til kravene i vanndirektivet.
- Fremstilling av analyseresultater grafisk
- Rådata i excel-format etter at datasettet er korrigert for åpenbare feil ved analyse, feil på automatisk logger eller lignende.
- Hendelser/avvik knyttet til ytre miljø med tilhørende redegjørelser og vurderinger
- Tiltak som har blitt gjennomført
- Eventuelle klager fra berørte naboer/organisasjoner som gjelder ytre miljø og hvordan disse er blitt håndtert.

Sluttrapport

Innen 8 måneder etter at anleggsfasen er ferdig, skal virksomheten utarbeide en sluttrapport som skal inneholde:

- Omtale og vurdering av arbeidet med anleggsfasen
- Oppsummering av status/tilstand for alle vannforekomster
- Dokumentasjon på at tilstanden er i vassdragene er tilbake til førtilstanden og at relevante tiltak er gjennomført for å tilbakeføre til førtilstand.
- Fremstilling av analyseresultater, grafisk og i excel-format
- Gjennomgang av utførte tiltak
- Bekreftelse på at alle data er importert til databasen Vann-miljø.

11. Søknad om driftstillatelse

Virksomheten skal senest innen seks måneder før anleggsfasen er ferdig søke Statsforvalteren om utslippstillatelse for driftsfasen til veianlegget. Søknaden skal inneholde nødvendige opplysninger om forventede utslipp, vurderinger av utslippenes påvirkning på resipienter, gjennomføring av tiltak og så videre.

12. Tilsyn

Virksomheten plikter å la representanter for forurensningsmyndigheten, eller de som denne bemyndiger, føre tilsyn med anleggene til enhver tid.

VEDLEGG 1

Liste over prioriterte miljøgifter, jf. punkt 2.1.

Utslipp av disse komponenter er bare omfattet av tillatelsen dersom dette framgår uttrykkelig av vilkårene i pkt. 3 flg.

Metaller og metallforbindelser:

	Forkortelser
Arsen og arsenforbindelser	As og As-forbindelser
Bly og blyforbindelser	Pb og Pb-forbindelser
Kadmium og kadmiumforbindelser	Cd og Cd-forbindelser
Krom og kromforbindelser	Cr og Cr-forbindelser
Kvikksølv og kvikksølvforbindelser	Hg og Hg-forbindelser

Organiske forbindelser:

Bromerte flammehemmere:	Vanlige forkortelser
Penta-bromdifenyleter (difenyleter, pentabromderivat)	Penta-BDE
Okta-bromdifenyleter (defenyleter, oktabromderivat)	Okta-BDE, octa-BDE
Deka-bromdifenyleter (bis(pentabromfenyl)eter)	Deka-BDE, deca-BDE
Heksabromcyclododekan	HBCDD
Tetrabrombisfenol A (2,2',6,6'-tetrabromo-4,4' isopropyliden difenol)	TBBPA

Klorerte organiske forbindelser

1,2-Dikloretan	EDC
Klorerte dioksiner og furaner	Dioksiner, PCDD/PCDF
Heksaklorbenzen	HCB
Kortkjedete klorparafiner C ₁₀ - C ₁₃ (kloralkaner C ₁₀ - C ₁₃)	SCCP
Mellomkjedete klorparafiner C ₁₄ - C ₁₇ (kloralkaner C ₁₄ - C ₁₇)	MCCP
Klorerte alkylbenzener	KAB
Pentaklorfenol	PCF, PCP
Polyklorerte bifenyler	PCB
Triklorbenzen	TCB
Tetrakloreten	PER
Trikloretan	TRI
Trikloran (2,4,4'-Triklor-2'-hydroksydifenyleter)	
Tris(2-kloretyl)fosfat	TCEP

Enkelte tensider:

Ditalg-dimetylammoniumklorid	DTDMAC
Dimetyldioktadekylammoniumklorid	DSDMAC
Di(hydrogenert talg)dimetylammoniumklorid	DHTMAC

Alkyfenoler og alkylfenoletoksyler:

Nonylfenol og nonylfenoletoksyler	NF, NP, NFE, NPE
Oktylfenol og oktylfenoletoksyler	OF, OP, OFE, OPE
Dodecylfenol m. isomerer	
2,4,6 tri-tert-butylfenol	

Polyfluorerte organiske forbindelser (PFCs)

Perfluoroktansulfonat (PFOS) og forbindelser som inneholder PFOS	PFOS, PFOS-relaterte forbindelser
Langkjedete perfluorerte karboksylsyrer	
Perfluoroktansyre	PFOA

C9-PFCA - C14-PFCA

PFNA, PFDA, PFUnDA,
PFDoDA,
PFTrDA, PFTeDA

Tinnorganiske forbindelser:

Tributyltinn

TBT

Trifenyltinn

TFT, TPT

Polysykliske aromatiske hydrokarboner

PAH

Dietylheksylftalat (bis(2-etylheksyl)ftalat)

DEHP

Bisfenol A

BPA

Siloksaner

Dekametylsyklopentasiloksan

D5

Oktametylsyklotetrasiloksan

D4